

P9_TA(2023)0267

Ochrona dziennikarzy na świecie i polityka Unii Europejskiej w tej dziedzinie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 lipca 2023 r. w sprawie ochrony dziennikarzy na świecie i polityki Unii Europejskiej w tej dziedzinie (2022/2057(INI))

(C/2024/3994)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r. oraz komentarz ogólny nr 34 Komitetu Praw Człowieka ONZ do jego art. 19 dotyczącego wolności opinii i wypowiedzi,
- uwzględniając Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji z 2005 r. oraz Konwencję UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego z 2005 r.,
- uwzględniając sprawozdanie specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. promocji i ochrony prawa do wolności opinii i wypowiedzi z dnia 13 kwietnia 2021 r. dotyczące dezinformacji oraz wolności opinii i wypowiedzi, a także z dnia 20 kwietnia 2022 r. zatytułowane „Reinforcing media freedom and the safety of journalists in the digital age” [Wzmacnianie wolności mediów i bezpieczeństwa dziennikarzy w epoce cyfrowej],
- uwzględniając Plan działania ONZ w sprawie bezpieczeństwa dziennikarzy oraz kwestii bezkarności z dnia 12 kwietnia 2012 r.,
- uwzględniając art. 4 III konwencji genewskiej dotyczący „korespondentów wojennych”, art. 79 I Protokołu dodatkowego dotyczący „poczynań dla ochrony dziennikarzy” oraz wszystkie inne artykuły dotyczące ochrony tych pracowników jako ludności cywilnej w czasie konfliktu zbrojnego,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1738 (2006) z dnia 23 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony ludności cywilnej podczas konfliktów zbrojnych, w której potępiono ataki na dziennikarzy w sytuacjach konfliktowych,
- uwzględniając wspólną deklarację z dnia 20 października 2021 r. w sprawie polityków i urzędników publicznych oraz wolności wypowiedzi, wydaną przez specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. promocji i ochrony prawa do wolności opinii i wypowiedzi, przedstawiciela Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) ds. wolności mediów, specjalnego sprawozdawcę Organizacji Państw Amerykańskich ds. wolności wypowiedzi oraz specjalnego sprawozdawcę Afrykańskiej Komisji Praw Człowieka i Ludów ds. wolności wypowiedzi i dostępu do informacji,
- uwzględniając wyniki 25. posiedzenia Rady Ministerialnej OBWE z dnia 7 grudnia 2018 r., w szczególności decyzję nr 3/18 w sprawie bezpieczeństwa dziennikarzy,
- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE) oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności art. 10 TFUE dotyczący określania i realizacji polityk i działań UE,
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka, w szczególności jej art. 10 dotyczący wolności wypowiedzi,
- uwzględniając Wytyczne UE w sprawie praw człowieka dotyczące wolności wypowiedzi w internecie i poza nim, przyjęte przez Radę 12 maja 2014 r.,
- uwzględniając europejski plan działania Komisji na rzecz demokracji z 3 grudnia 2020 r. COM(2020)0790),
- uwzględniając Kodeks postępowania Komisji w zakresie zwalczania nielegalnego nawoływania do nienawiści w internecie, zainicjowany w maju 2016 r., oraz jego siódmą ocenę z dnia 7 października 2021 r., z której pochodzi dokument zatytułowany „Nota faktograficzna – 7. ocena kodeksu postępowania”,

- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 27 kwietnia 2022 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób, które angażują się w debatę publiczną, przed ewidentnie bezpodstawnymi lub stanowiącymi nadużycie postępowaniami sądowymi („strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej”) (COM (2022)0177),
 - uwzględniając konkluzje Rady z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie umiejętności korzystania z mediów w stale zmieniającym się świecie,
 - uwzględniając oświadczenie wysokiego przedstawiciela Unii do spraw polityki zagranicznej i bezpieczeństwa z dnia 3 maja 2022 r. zatytułowane „Bezpieczeństwo dziennikarzy priorytetem dla Unii Europejskiej”,
 - uwzględniając prace prowadzone przez Radę Europy w celu promowania ochrony i bezpieczeństwa dziennikarzy, w szczególności zalecenie CM/Rec(2016)4 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony dziennikarstwa i bezpieczeństwa dziennikarzy i innych podmiotów medialnych oraz zalecenie CM/Rec(2018)1 Komitetu Ministrów dla państw członkowskich z dnia 7 marca 2018 r. w sprawie pluralizmu mediów i przejrzystości własności mediów,
 - uwzględniając zalecenie Komisji C(2021)6650 z 16 września 2021 r.,
 - uwzględniając oświadczenie Komitetu Ministrów Rady Europy z dnia 13 lutego 2019 r. w sprawie stabilności finansowej wysokiej jakości dziennikarstwa w epoce cyfrowej oraz jego roczne sprawozdanie z 2022 r. zatytułowane „Obrona wolności prasy w czasach napięć i konfliktów”,
 - uwzględniając deklarację z Addis Abeby w sprawie uznania karykatury za prawo podstawowe, przedstawioną UNESCO z okazji Światowego Dnia Wolności Prasy 3 maja 2019 r.,
 - uwzględniając Umowę o partnerstwie między UE a członkami Organizacji Państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (OACPS), parafowaną przez głównych negocjatorów UE i OACPS 15 kwietnia 2021 r., w szczególności jej art. 9 i art. 11 ust. 2,
 - uwzględniając przyznanie w 2021 r. Pokojowej Nagrody Nobla dziennikarzom Marii Ressie i Dmitrijowi Muratowowi, pochodzącym odpowiednio z Filipin i Rosji, w dowód uznania za ich wybitne działania na rzecz ochrony wolności dziennikarzy;
 - uwzględniając rezolucję Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego AKP–UE z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie wpływu mediów społecznościowych na sprawowanie rządów, rozwój, demokrację i stabilność (ACP-EU/102.745/19/fin.),
 - uwzględniając swoje rezolucje przedłożone do debaty w sprawach dotyczących naruszeń praw człowieka, demokracji i praworządności na mocy art. 144 Regulaminu,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinię Komisji Kultury i Edukacji,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0206/2023),
- A. mając na uwadze, że każdy człowiek ma prawo do wolności wypowiedzi, opinii i informacji; mając na uwadze, że prawo to obejmuje swobodę posiadania niezależnej opinii, poszukiwania, otrzymywania i rozpowszechniania informacji i poglądów wszelkimi środkami, bez względu na granice; mając na uwadze, że demokracja może funkcjonować tylko wtedy, gdy obywatele mają dostęp do niezależnej i wiarygodnej informacji i gdy działania władz publicznych są skutecznie kontrolowane przez media i innych zewnętrznych obserwatorów, a wszelkiego rodzaju naruszenia praw człowieka są ujawniane; mając na uwadze, że wolność i pluralizm mediów są kluczowymi elementami prawa do wolności wypowiedzi i informacji, umożliwiającymi istnienie demokratycznych, wolnych i partycypacyjnych społeczeństw; mając na uwadze, że do kluczowych demokratycznych zadań dziennikarzy i niezależnych mediów należy zwiększenie przejrzystości i odpowiedzialności demokratycznej; mając na uwadze, że wolny dostęp do informacji jest prawem podstawowym uznanym w Karcie praw podstawowych UE; mając na uwadze, że dziennikarze mogą odgrywać zasadniczą rolę w promowaniu wartości demokratycznych, praw człowieka i podstawowych wolności;

- B. mając na uwadze, że dziennikarz jest osobą, która obserwuje, opisuje, dokumentuje, bada i analizuje wydarzenia, oświadczenia, strategie polityczne i wszelkie propozycje, które mogą mieć wpływ na społeczeństwo, w celu usystematyzowania takich informacji oraz gromadzenia i analizowania faktów, tak aby informować zarówno w internecie, jak i poza nim część lub ogół społeczeństwa; mając na uwadze, że Komitet Praw Człowieka ONZ w swoim komentarzu ogólnym nr 34 (2011 r.) definiuje dziennikarstwo jako „funkcję, którą pełni szerokie grono podmiotów, w tym zawodowi dziennikarze i analitycy pracujący w pełnym wymiarze czasu oraz blogerzy i inne osoby, które angażują się w autopublikację w formie drukowanej, w internecie lub w inny sposób”;
- C. mając na uwadze, że państwa mają obowiązek chronić prawa podstawowe związane z dziennikarstwem i wolnością mediów, takie jak prawo do wolności wypowiedzi i opinii, prawo do życia, prawo do godności osobistej oraz prawo do poszanowania korespondencji dziennikarzy w jej różnych formach; mając na uwadze, że w międzynarodowym prawie humanitarnym przewidziano ochronę dziennikarzy i korespondentów wojennych i zapewniono im szczególną ochronę podczas konfliktów zbrojnych; mając na uwadze, że międzynarodowe prawo dotyczące praw człowieka zabrania wszelkich form dyskryminacji bez względu na ich rodzaj, w tym rasę, kolor skóry, płeć, język, religię, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe lub społeczne oraz majątek, urodzenie lub inny status; mając na uwadze, że w niektórych przypadkach nieadekwatna ochrona dziennikarzy oraz rosnąca wrogość demonstrowana wobec nich przez pewne osoby publiczne znacząco ograniczają ich podstawowe wolności;
- D. mając na uwadze, że zadaniem dziennikarzy i innych pracowników mediów jest jak najbardziej odpowiedzialne i obiektywne dostarczanie opinii publicznej informacji na tematy ogólne lub specjalistyczne będące przedmiotem jej zainteresowania; mając na uwadze, że ważne jest uwzględnienie społecznej roli odgrywanej przez wszystkich pracowników mediów i personel pomocniczy, a także pracowników mediów społecznych i tzw. dziennikarzy obywatelskich;
- E. mając na uwadze, że w ostatnich latach odnotowano ograniczenie wolności prasy i coraz częstsze ataki fizyczne, nękanie, w tym w internecie, oraz zastraszanie mające na celu uciszenie i zniesławienie dziennikarzy, w szczególności korespondentów wojennych, dziennikarzy śledczych ujawniających korupcję, handel ludźmi, nadużycia popełniane przez przedsiębiorstwa lub podmioty polityczne, a także dziennikarzy relacjonujących wydarzenia w niektórych państwach totalitarnych lub dyktaturach; mając na uwadze, że coraz więcej dziennikarzy ginie poza strefami konfliktów zbrojnych; mając na uwadze, że lokalni dziennikarze relacjonujący lokalne wydarzenia stanowią zdecydowanie największą liczbę ofiar; mając na uwadze, że gromadząc i rozpowszechniając wiarygodne informacje na temat konfliktów zbrojnych, dziennikarze realizują kluczową misję w interesie publicznym; mając na uwadze, że sytuacja ta wymaga pilnych działań w celu utrzymania zasadniczej roli niezależnych mediów w zapewnianiu przejrzystości i rozliczalności;
- F. mając na uwadze, że niektóre władze celowo zakazują dziennikarzom dostępu do stref objętych konfliktem, aby zmonopolizować informacje wychodzące, uciszyć sygnalistów, zatuszować naruszenia praw człowieka i kontrolować opinię publiczną; mając na uwadze, że niejednokrotnie korespondenci mediów doświadczają licznych trudności i celowego utrudniania im dostępu do krajów lub obszarów objętych konfliktem lub będących miejscem straszliwych naruszeń praw człowieka; mając na uwadze, że niemożność dostępu do tych obszarów obniża jakość relacji dotyczących lokalnych wydarzeń, co ułatwia prowadzenie kampanii dezinformacyjnych i przekazywanie informacji wprowadzających w błąd w mediach internetowych i innych;
- G. mając na uwadze, że wyzwania, z jakimi borykają się dziennikarze, podejmując pracę, są wielorakie, w tym ograniczenia w przemieszczaniu się, takie jak deportacje i odmowa dostępu do kraju lub konkretnego obszaru, zakaz podróży, arbitralne aresztowania i zatrzymania, tortury, przemoc seksualna, zwłaszcza wobec dziennikarek, naruszenie gwarancji sprawiedliwości proceduralnej, karanie na podstawie sfabrykowanych zarzutów, konfiskata i uszkodzenie sprzętu, kradzież informacji, nielegalna inwigilacja i włamania do biur, zastraszanie, nękanie członków rodziny, groźby śmierci, stygmatyzacja i kampanie oszczerstw mające na celu dyskredytowanie dziennikarzy, a także bezpodstawne postępowania sądowe, porwania, wymuszone zaginięcia, zabójstwa i inne okrutne, nieludzkie lub poniżające traktowanie lub karanie;
- H. mając na uwadze, że szczególnie atakowani są dziennikarze śledczy pracujący na rzecz ujawniania korupcji i zwalczania przestępczości zorganizowanej; mając na uwadze, że dziennikarze potrzebują bezpośredniego, natychmiastowego i swobodnego dostępu do informacji w celu właściwego kontrolowania działań decydentów;

- I. mając na uwadze, że dziennikarze potrzebują do pracy śledczej wiarygodnych źródeł; mając na uwadze, że sygnaliści są dla dziennikarzy kluczowymi źródłami informacji, w tym w walce z korupcją i przestępczością zorganizowaną, oraz mogą odgrywać zasadniczą rolę w wykrywaniu i zgłaszaniu nieprawidłowości i nadużyć; mając na uwadze, że dzięki temu mogą wzmocnić demokratyczną rozliczalność i przejrzystość; mając na uwadze, że odpowiednia ochrona sygnalistów jest warunkiem wstępnym zapewnienia ich skuteczności; mając na uwadze, że prawo międzynarodowe praw człowieka zapewnia silną ochronę sygnalistom, źródłom dziennikarskim i informowaniu w interesie publicznym;
- J. mając na uwadze, że innowacje technologiczne zwiększyły możliwości jednostek, rządów i innych podmiotów, by szpiegować dziennikarzy, naruszać ich prawo do prywatności i prawo do zachowania poufności ich źródeł, zagrażać ich bezpieczeństwu cyfrowemu i nakładać na nich cenzurę; mając na uwadze, że takie ataki mogą obejmować gromadzenie danych w sposób niezgodny z prawem lub prawem międzynarodowym praw człowieka i normami prywatności, ingerencje w konta dziennikarzy, blokowanie tych kont, instalowanie złośliwego oprogramowania, atakowanie ich treściami pełnymi nienawiści i przemocy, ich publiczne dyskredytowanie oraz gromadzenie i publikowanie w internecie danych osobowych o nich i ich rodzinach, a nawet wykorzystywanie zdobytych informacji do pozbawienia ich życia; mając na uwadze, że inwigilacja i zagrożenia cyfrowe mają negatywny wpływ na wolność prasy na całym świecie i ograniczają zdolność dziennikarzy do prowadzenia śledztw i informowania o ich wynikach;
- K. mając na uwadze, że coraz częściej dziennikarze są narażeni na napastowanie i groźby dla ich bezpieczeństwa i życia na platformach internetowych, takich jak fora, portale społecznościowe, wiadomości e-mail i fora czatowe, ze strony jednostek o wrogich zamiarach i niektórych rządów, w szczególności rządów krajów lub regionów, w których dziennikarze ci aktywnie działają i próbują ujawnić lub ujawniają naruszenia praw człowieka, korupcję w kręgach rządowych lub prywatnych korporacjach, bądź w których ujawniają próby wprowadzania w błąd opinii publicznej przez dezinformację, zastraszanie i kampanie prowadzące w błąd;
- L. mając na uwadze, że według Komitetu Ochrony Dziennikarzy w 2022 r. zamordowano 67 dziennikarzy, a 64 zginęło; mając na uwadze, że jak wynika z danych opublikowanych przez organizację Reporterzy bez Granic (RBG), w latach 2003–2022 w związku ze swoją pracą na świecie zamordowano 1 668 dziennikarzy, a jak wynika z rocznego podsumowania RBG z 2022 r. na temat przemocy i nadużyć wobec dziennikarzy, 533 dziennikarzy było przetrzymywanych w 2022 r. za wykonywanie swojej pracy; mając na uwadze, że zgodnie ze sprawozdaniem UNESCO dotyczącym wolności wypowiedzi w latach 2021–2022, opublikowanym 17 stycznia 2023 r., w 2022 r. odnotowano śmierć 86 dziennikarzy, czyli średnio jedno zabójstwo co cztery dni, co stanowi wzrost w porównaniu z łącznie 55 zabójstwami w 2021 r.;
- M. mając na uwadze, że bezpieczeństwo dziennikarzy ma kluczowe znaczenie dla zagwarantowania im zdolności do właściwego wykonywania ich pracy; mając na uwadze, że państwa muszą być gwarantami ochrony wszystkich dziennikarzy działających na ich terytorium; mając na uwadze, że brakuje solidnych międzynarodowych środków mających na celu ochronę dziennikarzy i położenie kresu bezkarności za przestępstwa wobec nich; mając na uwadze, że Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka zaapelowało o utworzenie grupy zadaniowej ds. zapobiegania atakom na dziennikarzy, prowadzenia dochodzeń w sprawie takich ataków i ścigania ich sprawców;
- N. mając na uwadze, że kryzys związany z COVID-19 uwytknił zasadniczą rolę, jaką odgrywają dziennikarze w dostarczaniu obywatelom wiarygodnych i zweryfikowanych informacji; mając na uwadze, że w związku z tym należy dołożyć większych starań, aby zapewnić dziennikarzom i pracownikom mediów bezpieczne i odpowiednie warunki pracy; mając na uwadze, że niektóre rządy niesłusznie wykorzystywały ograniczenia związane z pandemią COVID-19 jako metodę, by bezprawnie ograniczyć pracę dziennikarzy, zwłaszcza w odniesieniu do informowania przez nich o naruszeniach praw człowieka;
- O. mając na uwadze, że weryfikacja faktów jest szczególną działalnością dziennikarską, która polega na weryfikacji faktów lub kwestionowaniu oficjalnych narracji w celu zwalczania dezinformacji lub ujawnienia informacji wprowadzających w błąd zarówno w internecie, jak i poza nim; mając na uwadze, że weryfikatorzy informacji działają w świecie, w którym obieg informacji jest szeroki, a algorytmy polaryzują debaty; mając na uwadze, że stwarza to ryzyko narażenia weryfikatorów informacji na ataki internetowe, groźby, nękanie, naciski ze strony organów publicznych i nadużycia sądowe;
- P. mając na uwadze, że szybki rozwój mediów internetowych i społecznościowych spotęgował wprowadzanie w błąd i dezinformację, a także rozpowszechnianie fałszywych informacji, aby zdyskredytować wiarygodne źródła informacji i atakować dziennikarzy, weryfikatorów informacji i pracowników mediów, którzy starają się ograniczyć rozpowszechnianie fałszywych informacji; mając na uwadze, że coraz więcej osób korzysta internetu i mediów społecznościowych, aby uzyskać bieżące informacje;

- Q. mając na uwadze, że dezinformacja i przekazywanie informacji wprowadzających w błąd może mieć poważne skutki dla ochrony praw człowieka oraz stanowić znaczące zagrożenie dla wartości demokracji i swobód obywatelskich; mając na uwadze, że nieprawdziwe informacje są tworzone często po to, aby żerować na emocjach i przyciągać uwagę, przez co rozprzestrzeniają się łatwiej i szybciej niż informacje prawdziwe; mając na uwadze, że działania mające na celu zwalczanie dezinformacji są uważane za kwestię leżącą w interesie publicznym;
- R. mając na uwadze, że według Komisji szczególnie narażone jest dziennikarstwo polityczne, ponieważ wstrząsy społeczne lub kryzysy często prowadzą do przyjęcia środków rządowych, mających na celu ograniczenie wolności, pluralizmu i niezależności mediów;
- S. mając na uwadze, że atakowanie, zastraszanie, przymusowe wygnania oraz zabójstwa i aresztowania dziennikarzy, karykaturzystów, blogerów i pracowników mediów nadal stanowią powszechne zjawisko, podobnie jak bezkarność za te działania; mając na uwadze, że przestrzeń internetowa staje się coraz bardziej wrogim środowiskiem, a mowa nienawiści i przemoc wobec dziennikarzy, a zwłaszcza dziennikarek nasila się; mając na uwadze, że przestępstwa te ograniczają zdolność społeczeństwa do uzyskiwania rzetelnych informacji i poglądów, w związku z czym wpływają na prawo obywateli do informacji i ich zdolność do korzystania z prawa do wolności słowa, wolności wypowiedzi i udziału w życiu politycznym; mając na uwadze, że odpowiednie warunki pracy dla dziennikarzy obejmują uniknięcie niewłaściwych nacisków wewnętrznych i zewnętrznych, zależności, narażenia i braku stabilności, a zatem ryzyka autocenzury;
- T. mając na uwadze, że w niektórych krajach uwięzionym dziennikarzom odmawia się prawa dostępu do adwokata i są oni zastraszani i przetrzymywani w nieludzkich warunkach; mając na uwadze, że prawo dostępu do niezależnego i przejrzystego wymiaru sprawiedliwości jest kluczowym komponentem praworządności i że należy zapewnić na całym świecie prawo do sprawiedliwego procesu;
- U. mając na uwadze, że oprócz przemocy wobec dziennikarzy oraz ich zastraszania, nękania i zabijania bezkarność i brak ścigania mają efekt mrozący i prowadzą do autocenzury;
- V. mając na uwadze, że zawłaszczanie mediów, brak przejrzystości instytucjonalnej, mowa nienawiści i dezinformacja są coraz częściej wykorzystywane przez podmioty państwowe, a czasami niepaństwowe do celów politycznych i do pogłębiania polaryzacji społecznej, w szczególności przez antydemokratyczne ruchy polityczne; mając na uwadze, że zwłaszcza reżimy totalitarne stosują takie praktyki, aby utrwalić swoją władzę;
- W. mając na uwadze, że odpowiednio finansowane i silne media publiczne są gwarantem demokracji w społeczeństwie; mając jednak na uwadze, że media publiczne i związani z nimi dziennikarze muszą stawić czoła coraz większym wyzwaniom, w tym presji politycznej i rynkowej oraz cięciom wydatków publicznych na media, jeszcze bardziej spogotowanym pandemią COVID-19;
- X. mając na uwadze, że przejrzystość własności mediów i ich finansowania jest niezwykle istotna dla zapewnienia pluralizmu mediów i niezależnego dziennikarstwa; mając na uwadze, że należy podjąć wszelkie starania, by zapewnić odporność sektora mediów, zagwarantować niezależność oraz zwiększyć wolność i pluralizm mediów; mając na uwadze, że przejrzystość finansowania mediów ma zasadnicze znaczenie dla szerzenia zaufania wśród obywateli;
- Y. mając na uwadze, że dziennikarki są narażone na przemoc ze względu na płeć, np. na molestowanie seksualne i nękanie w internecie; mając na uwadze, że molestowanie i nękanie w internecie często są mocno związane z płcią i opierają się nie na treści pracy ofiar, lecz na ich cechach fizycznych, kontekście kulturowym lub życiu prywatnym; mając na uwadze, że groźby te mogą skłaniać dziennikarki do autocenzury i mieć efekt mrozący, jeśli chodzi o wolność prasy i wolność wypowiedzi; mając na uwadze, że eksperci konsekwentnie wykazują, iż kobiety stanowią mniejszość we wszystkich sektorach medialnych, szczególnie na stanowiskach twórczych, oraz są w rażący sposób niewystarczająco reprezentowane na wyższych szczeblach decyzyjnych; mając na uwadze, że w kilku krajach zniechęca się kobiety do kariery dziennikarskiej, a nawet się jej zabrania; mając na uwadze, że nie można tolerować ani uważać za normę mizoginistycznych zachowań i przemocy ze względu na płeć wobec dziennikarek; mając na uwadze, że seksistowska mowa nienawiści jest stygmatyzująca, powoduje strach i wstyd oraz szkody dla psychiki, kariery zawodowej i reputacji, a także rodzi obawy dotyczące prywatności w internecie i zagrożeń bezpieczeństwa; mając na uwadze, że w skrajnych przypadkach niepoddane kryminalizacji groźby w internecie mogą eskalować do przemocy fizycznej wobec dziennikarzy, molestowania i znęcania się nad nimi w świecie rzeczywistym;
- Z. mając na uwadze, że dyskryminacja, z jaką spotykają się dziennikarze, może przejawiać się w związku z ich płcią, rasą, pochodzeniem etnicznym, religią, światopoglądem, wiekiem, klasą, orientacją seksualną lub tożsamością płciową; mając na uwadze, że dziennikarze LGBTIQ+ są bardziej narażeni na ataki w internecie; mając na uwadze, że ataki w internecie często nasilają zagrożenie bezpieczeństwa w świecie rzeczywistym; mając na uwadze, że zagrożenie to może prowadzić do autocenzury i mieć efekt mrozący, jeśli chodzi o wolność prasy i wolność wypowiedzi;

- AA. mając na uwadze, że w wielu krajach strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej (SLAPP) są wykorzystywane przez podmioty polityczne i finansowe w celu uciszenia krytycznych głosów lub zastraszania dziennikarzy, aby wstrzymywali dochodzenia w sprawie korupcji i innych kwestii leżących w interesie publicznym; mając na uwadze, że powództwa typu SLAPP stanowią poważne zagrożenie dla wolności słowa i informacji, ponieważ mogą uniemożliwić dziennikarzom zabieranie głosu w kwestiach leżących w interesie publicznym bądź sprawić, że będą karani za takie zabieranie głosu; mając na uwadze, że jest to szczególnie powszechne w krajach, w których łatwiej nadużywa się przepisów o zniesławieniu lub pomówieniu, oraz w krajach o reżimie autorytarnym; mając na uwadze, że w powództwa typu SLAPP przeciwko dziennikarzom europejskim w jurysdykcjach krajowych UE są obecnie zaangażowane państwa spoza UE lub ich pełnomocnicy;
- AB. mając na uwadze, że plan działania ONZ dotyczący bezpieczeństwa dziennikarzy i kwestii bezkarności ma na celu stworzenie wolnego i bezpiecznego środowiska dla dziennikarzy i pracowników mediów, zarówno przebywających na obszarach objętych konfliktem, jak i poza nimi, z myślą o promowaniu pokoju, demokracji i rozwoju na całym świecie; mając na uwadze, że do właściwego wdrożenia tego planu działania konieczne są odpowiednie zasoby finansowe i ludzkie;
- AC. mając na uwadze, że rozpowszechnianie informacji wprowadzających w błąd, fałszywych informacji, propagandy i dezinformacji tworzy klimat globalnego sceptycyzmu wśród ludności w odniesieniu do informacji w ogóle, co naraża dziennikarzy na nieufność i zagraża wolności informacji, demokratycznej debacie i niezależności mediów, a także zwiększyło zapotrzebowanie na wysokiej jakości źródła medialne; mając na uwadze, że zrobiono zbyt mało, aby chronić dziennikarzy i obywateli przed propagandą, fałszywymi wiadomościami i dezinformacją w internecie;
- AD. mając na uwadze, że analiza danych i algorytmy mają coraz większy wpływ na informacje udostępniane obywatelom; mając na uwadze, że kilka państw przyjęło przepisy, które rzekomo służą zwalczaniu cyberprzestępczości, jednak w praktyce tłumią wolność prasy, gdyż są wymierzone w niezależnych i krytycznych dziennikarzy; mając na uwadze, że dziennikarze są więzieni, przymusowo wypędzani i torturowani za informowanie o korupcji i innych naruszeniach praw człowieka;
- AE. mając na uwadze, że w ramach Partnerstwa na rzecz Informacji i Demokracji, skupiającego 50 państw z całego świata, zaapelowano o ustanowienie demokratycznych zabezpieczeń w przestrzeni komunikacyjnej i informacyjnej oraz uznano prawo każdego obywatela do wiarygodnej informacji; mając na uwadze, że w ramach tego partnerstwa opracowano szereg zaleceń w celu zaradzenia kwestii chaosu informacyjnego, które UE mogłaby wykorzystać do wspierania wysiłków demokratycznych krajów spoza Unii;
- AF. mając na uwadze, że coraz większa liczba europejskich dziennikarzy zmuszona jest udawać się do stref objętych konfliktem bez ubezpieczenia, ponieważ zakłady ubezpieczeń odmawiają objęcia ochroną ich pobytu;
- AG. mając na uwadze, że nagroda Parlamentu Europejskiego im. Daphne Caruany Galizii, ustanowiona w grudniu 2019 r. dla upamiętnienia Daphne Caruany Galizii, maltańskiej dziennikarki śledczej i blogerki zaangażowanej w zwalczanie korupcji, zamordowanej w 2017 r. w wyniku wybuchu samochodu-pułapki, jest przyznawana co roku za wybitną działalność dziennikarską promującą podstawowe zasady i wartości Unii Europejskiej, takie jak godność ludzka, wolność, demokracja, równość, praworządność i prawa człowieka, lub broniącą tych zasad i wartości,
1. stanowczo podkreśla, że każdy człowiek ma prawo do wolności wypowiedzi, opinii i informacji, a prawo to obejmuje swobodę posiadania niezależnej opinii, a także poszukiwania, otrzymywania i rozpowszechniania informacji i poglądów wszelkimi środkami bez względu na granice, jak określono w deklaracji praw człowieka ONZ; przypomina, że dziennikarze mogą odgrywać istotną rolę w promowaniu i ochronie wartości demokratycznych, praw człowieka i podstawowych wolności; podkreśla, że należy chronić dziennikarzy przed wszelkimi formami przemocy, jak określono w Planie działania UE dotyczącym praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024;
 2. przypomina, że demokracja nie może funkcjonować bez dostępnych i wiarygodnych informacji, zarówno w internecie, jak i poza nim; podkreśla, że ważna jest ochrona niezależności dziennikarzy, ochrona wolności wypowiedzi, zapewnienie różnorodności mediów i zachowanie podstawowego prawa każdego obywatela do informacji;
 3. przypomina, że prawo do praktykowania dziennikarstwa bez szkodliwych i celowych ograniczeń świadczy o wartościach demokratycznych, a umożliwienie nieograniczonego praktykowania dziennikarstwa wnosi wkład w te wartości;

4. potępia wszelkie przestępstwa – w tym ataki fizyczne, porwania, tortury, zastraszanie i mowę nienawiści – wobec dziennikarzy, pracowników mediów i związanego z nimi personelu na całym świecie, w tym również w UE; wyraża zaniepokojenie wysokim poziomem bezkarności za te przestępstwa na całym świecie i apeluje, by pociągnąć do odpowiedzialności osoby za nie odpowiedzialne, przeprowadzając niezależne, terminowe i skuteczne dochodzenia zgodnie z zobowiązaniami międzynarodowymi i zasadami praworządności; podkreśla, że ofiary i ich rodziny mają prawo dostępu do odpowiednich środków ochrony prawnej i pomocy prawnej przez cały czas trwania postępowania;

5. zdecydowanie potępia wszystkie przypadki arbitralnego przetrzymywania dziennikarzy i wszystkie tymczasowe zatrzymania na podstawie kryteriów politycznych lub nadużycia prawa; apeluje o natychmiastowe i bezwarunkowe uwolnienie wszystkich dziennikarzy przetrzymywanych mimo braku dowodów na ich indywidualny udział w przestępstwie lub bez postawionych zarzutów; wzywa odpowiednie władze, by powstrzymały się od traktowania również członków rodzin podejrzanych dziennikarzy jak potencjalnych podejrzanych i od stosowania wobec nich sankcji administracyjnych lub innych;

6. ubolewa, że według Komitetu Ochrony Dziennikarzy w 2022 r. na całym świecie zamordowano 67 dziennikarzy, oprócz tych, którzy byli ofiarami gróźb, przemocy lub arbitralnego uwięzienia; składa hołd wszystkim, którzy stracili życie i doświadczyli ataków podczas korzystania z prawa do wolności wypowiedzi zarówno w internecie, jak i poza nim, i wspiera wszystkich, którzy mają odwagę protestować przeciwko niesprawiedliwości, korupcji i bezprawiu; podkreśla, że niektóre przestępstwa wobec dziennikarzy i pracowników mediów powinny być przedmiotem dochodzeń prowadzonych przez Międzynarodowy Trybunał Karny, jeżeli podlegają one jego jurysdykcji, i wzywa UE i państwa członkowskie do zapewnienia niezbędnego wsparcia w tych dochodzeniach;

7. przypomina o zasadniczej roli, jaką odgrywają dziennikarze, w tym dziennikarze polityczni i śledczy, którzy ujawniają przypadki łamania praw człowieka przez gromadzenie wiarygodnych i istotnych informacji, kontrolę działań organów publicznych i urzędników wybranych w wyborach oraz ujawnianie naruszeń prawa krajowego i międzynarodowego, przestępstw finansowych i korporacyjnych, zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości, represji państwowych, korupcji, siatek przestępczych i działalności przestępczej, przestępstw przeciwko środowisku i wszelkiego rodzaju naruszeń praw człowieka, przyczyniając się w ten sposób do zapewnienia niezbędnych mechanizmów kontroli i równowagi umożliwiających pociągnięcie do odpowiedzialności sprawców tych naruszeń, w tym osób sprawujących władzę; podkreśla, że działania te narażają dziennikarzy na większe ryzyko osobiste;

8. ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie stanem wolności mediów w kontekście nadużyć i ataków na dziennikarzy i pracowników mediów w wielu krajach, a także coraz intensywniejszym oczernianiem ich w społeczeństwie, co ma niekorzystny wpływ na praktykę dziennikarską, w szczególności dziennikarstwo polityczne, śledcze i transgraniczne; wyraża szczególne zaniepokojenie sytuacją dziennikarzy i organizacji medialnych w krajach, w których w ocenie Reporterów bez Granic sytuacja jest najgorsza na świecie; ubolewa z powodu powszechnych nadużyć, zarówno w internecie, jak i poza nim, oraz cenzury, z którymi to problemami stykają się dziennikarze w wielu krajach, w tym ze względu na orientację seksualną, płeć i tożsamość płciową;

9. podkreśla ważną rolę dziennikarzy w relacjonowaniu protestów i demonstracji oraz wzywa do ich ochrony, aby mogli wykonywać swoją pracę bez obaw, represji i nękania; jest zaniepokojony nasilającymi się restrykcjami i represjami mającymi na celu stłumienie protestów publicznych, bo obejmuje tłumienie wszelkich doniesień o nich przez dziennikarzy i niezależnych obserwatorów;

10. ponownie wyraża zaniepokojenie brakiem szczegółowych ram prawnych lub politycznych zapewniających ochronę dziennikarzom i pracownikom mediów przed przemocą, groźbami i zastraszaniem na całym świecie, a jednocześnie dostrzega potrzebę przeciwdziałania bezkarności sprawców; potępia to, że niektóre osoby publiczne i przedstawiciele władz publicznie oczerniają dziennikarzy, ponieważ podważa to zaufanie społeczeństwa do mediów;

11. podkreśla spoczywający na władzach publicznych obowiązek ochrony wolności wypowiedzi i bezpieczeństwa dziennikarzy oraz wzywa kraje na całym świecie do przyjęcia przepisów i strategii politycznych w oparciu o doświadczenia dziennikarzy, zgodnie z prawem międzynarodowym i normami międzynarodowymi, aby zapewnić otoczenie prawne umożliwiające zapobieganie przypadkom represji wobec dziennikarzy, ich ochronę i energiczne ściganie przestępstw wobec dziennikarzy, a także aby zapewnić odpowiednie dochodzenia i działania następcze, w tym stosowanie skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji; wzywa władze, aby dołożyły wszelkich starań w celu zapobieżenia takiej przemocy, zagwarantowania, że sprawcy będą pociągani do odpowiedzialności, oraz wyeliminowania bezkarności;

12. ubolewa, że dziennikarze i pracownicy mediów często pracują w niepewnych i pogarszających się warunkach zatrudnienia i bezpieczeństwa, co utrudnia im bezpieczną i konstruktywną pracę; podkreśla, że szczególną uwagę należy poświęcić młodym i niezależnym dziennikarzom, oraz przypomina, że organizacje medialne mają obowiązek dbania o dziennikarzy i pracowników mediów, z którymi współpracują; podkreśla, że odpowiednie warunki pracy dziennikarzy i pracowników mediów mają kluczowe znaczenie dla wspierania wysokiej jakości dziennikarstwa, umożliwienia dziennikarzom wypełniania ich zadań oraz przestrzegania prawa do informacji; wzywa władze do opracowania krajowych planów działania, w ścisłej współpracy z organizacjami dziennikarskimi, w celu poprawy warunków pracy dziennikarzy i zapewnienia im ochrony przed przemocą fizyczną i psychiczną;

13. apeluje, by zwrócić szczególną uwagę na zapewnienie ciągłości pracy dziennikarzy i pracowników mediów działających w strefach dotkniętych konfliktem, gdyż często w wyniku konfliktów nie mogą kontynuować swojej ważnej pracy z powodów finansowych; jest zdania, że dziennikarzom podróżującym do stref konfliktu należy zapewnić odpowiednie ubezpieczenie;

14. podkreśla, że organizacje medialne powinny zapewniać dziennikarzom niezbędne szkolenia, w szczególności dotyczące bezpieczeństwa i pierwszej pomocy; wzywa przedsiębiorstwa, w szczególności z sektora cyfrowego, do przeprowadzania skutecznego i dokładnego badania należytej staranności, aby zapobiec wszelkim niekorzystnym skutkom dla wolności wypowiedzi, pluralizmu mediów i praw dziennikarzy w krajach spoza UE, lub aby te skutki łagodzić;

15. przypomina o obowiązku ochrony wolności wypowiedzi, w tym satyryków i karykaturzystów, gdyż spełniają oni funkcję informacyjną, promują wartości demokratyczne oraz bronią praw człowieka i podstawowych wolności, kiedy protestują przeciwko przestępczości, korupcji i nadużyciom władzy oraz ujawniają i zwalczają cenzurę i naruszenia praw człowieka;

16. ubolewa nad coraz częstszymi próbami podejmowanymi przez władze religijne i organy państwowe, aby ograniczyć wolność wypowiedzi i krytykę pod przykrywką praw religijnych lub dotyczących bluźnierstwa, zwłaszcza w przypadku satyry lub krytyki w postaci dziennikarskiego lub kreatywnego dzieła bądź formy ekspresji,

17. podkreśla, jak ważne jest zapewnienie bezpieczeństwa i dobrego samopoczucia dziennikarzom weryfikującym fakty, którzy są szczególnie narażeni, ponieważ ujawniają informacje wprowadzające w błąd, dezinformację i osoby szerzące propagandę, a tym samym często ukazują fakty, w których ukrycie lub zniekształcenie ktoś włożył wiele wysiłku; zwraca się do Komisji, by opracowała narzędzia służące zaradzeniu tej kwestii, takie jak ramy prawne dla narażonych mediów i skuteczne środki umożliwiające ich działanie;

18. zwraca uwagę, że zagwarantowanie poufności źródeł jest niezbędnym warunkiem dziennikarstwa śledczego i niezależnej prasy oraz że sygnaliści okazali się ważnym źródłem propagowania przejrzystości i rozliczalności; podkreśla w związku z tym rolę, jaką sygnaliści mogą odegrać w zwalczaniu korupcji ze strony podmiotów państwowych i niepaństwowych oraz w informowaniu opinii publicznej; wyraża wsparcie dla pracy sygnalistów i ich wydawców, którzy ujawniają nadużycia na całym świecie;

19. ubolewa z powodu braku wiarygodnych danych na temat sytuacji dziennikarzy pracujących we wrogim środowisku; wyraża uznanie m.in. dla organizacji takich jak Reporterzy bez Granic, Komitet Ochrony Dziennikarzy, Frontline, Międzynarodowa Federacja Dziennikarzy i Międzynarodowe Konsorcjum Dziennikarzy Śledczych za ich wsparcie dla dziennikarzy i pracowników mediów w sytuacjach zagrożenia mogących zagrozić ich bezpieczeństwu i dobrostanowi; wzywa Komisję do opracowania całościowych i wyrafinowanych metod poszukiwania sposobów gromadzenia danych w dłuższym okresie i w odniesieniu do różnych rodzajów naruszeń wobec dziennikarzy; zwraca się o opracowanie skutecznych zestawów narzędzi monitorowania we współpracy z organizacjami dziennikarskimi i o regularne składanie Parlamentowi przez ESDZ sprawozdań na temat ogólnej sytuacji w zakresie wolności mediów i naruszeń praw dziennikarzy na całym świecie;

20. w najostrożniejszych słowach potępia wszelkie próby uciszania niezależnych mediów lub podważania ich wolności i pluralizmu, a także próby ograniczania publicznego dostępu do wiarygodnych informacji przez zamykanie stron internetowych, nielegalną lub nieproporcjonalną inwigilację, blokowanie lub filtrowanie treści internetowych poprzez nieuzasadnione lub masowe żądanie od platform internetowych, aby usunęły treści, oraz blokowanie komunikacyjnych stron internetowych i mediów społecznościowych; ostrzega przed praktykami pośredniego stłumienia takich mediów za pomocą patronatu finansowego i potępia zwłaszcza próby kontrolowania mediów publicznych; ubolewa nad przyjęciem przez niektóre państwa spoza UE tzw. ustaw o agentach obcego wywiadu, które wykorzystuje się do uciszania i represjonowania dziennikarzy; wzywa rządy do skutecznego przeciwdziałania nadużyciom i niewykorzystywania w niewłaściwy sposób środków ochronnych do ograniczania wolności wypowiedzi i stosowania cenzury; zaleca, aby rządy umożliwiły swobodny dialog społeczny i polityczny oraz krytykę; przypomina, że – jak stwierdził specjalny sprawozdawca ONZ ds. działań na rzecz prawa do wolności opinii i wypowiedzi – koncentracja własności mediów jest praktyką sprzeczną z demokracją i pluralizmem, ponieważ ogranicza różnorodność wypowiedzi różnych sektorów społeczeństwa;

21. potępia coraz bardziej powszechne wykorzystywanie urzędów dozorujących i oprogramowania szpiegowskiego do monitorowania, przechwytywania i cenzurowania pracy dziennikarzy; potępia udział państw i podmiotów prywatnych w tym nielegalnym nadzorze, który m.in. narusza prawo do prywatności i do ochrony źródeł dziennikarskich; apeluje o przeprowadzenie niezależnych dochodzeń w sprawie zarzutów bezprawnej inwigilacji dziennikarzy oraz o ściganie sprawców takiej inwigilacji i pociągnięcie ich do odpowiedzialności; podkreśla, że ważne jest zapewnienie rekompensaty dziennikarzom, którzy byli bezprawnie szpiegowani za pomocą takiego oprogramowania; apeluje o rygorystyczne egzekwowanie i monitorowanie unijnego rozporządzenia w sprawie produktów podwójnego zastosowania, aby żaden wywóz z UE nie umożliwiał autorytarnym reżimom podejmowania arbitralnych działań przeciwko dziennikarzom bądź ich atakowania;

22. potępia wykorzystywanie powództwa typu SLAPP do uciszania lub zastraszania dziennikarzy i mediów, w tym przez władze państw spoza UE, w stosunku do dziennikarzy i mediów w UE, oraz do tworzenia atmosfery strachu w celu udaremnienia doniesień; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący dyrektywy w sprawie powództwa typu SLAPP wymierzonego przeciwko dziennikarzom w UE; apeluje, by przepisy te odpowiednio objęły wymiar zewnętrzny powództwa typu SLAPP, aby chronić dziennikarzy w UE przed bezpodstawnymi powództwami wnoszonymi przez władze z państw spoza UE lub ich przedstawicieli; w związku z tym zwraca się do Komisji i ESDZ o zachęcanie państw spoza UE, zwłaszcza partnerów o podobnych poglądach, którzy jeszcze tego nie uczynili, do podejmowania podobnych inicjatyw na szczeblu krajowym oraz do zaangażowania się w tę kwestię na szczeblu międzynarodowym; apeluje do UE o udzielenie wsparcia prawnego i innej pomocy dziennikarzom, przeciwko którym wniesiono powództwo typu SLAPP, o współpracę z partnerami z myślą o opracowaniu kompleksowych wytycznych dla prokuratorów mających do czynienia z takim powództwem oraz o zapewnienie im oraz sędziom szkolenia na ten temat; uważa, że w celu poprawy zarządzania zewnętrznego UE musi dawać przykład i osiągać cele własnej wewnętrznej polityki medialnej przy zachowaniu pełnej spójności i konsekwencji; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie aktu prawnego o usługach cyfrowych⁽¹⁾ oraz wzywa do wprowadzenia skutecznych środków w niedawno opublikowanych wnioskach dotyczących dyrektywy przeciwko „strategicznym pozwom zmierzającym do stłumienia debaty publicznej” (dyrektywa przeciwko SLAPP) (COM(2022)0177) oraz europejski akt o wolności mediów (COM(2022)0457), które są sygnałem, że UE przyjmuje bardziej zdecydowane podejście do polityki medialnej; uważa, że środki te mogą stanowić inspirację dla innych regionów świata i pomóc w ustanowieniu pozytywnych standardów globalnych; przypomina o zaleceniach Rady Europy⁽²⁾ w sprawie zniesławienia, które obejmują wytyczne dotyczące zapewnienia proporcjonalności sankcji i poszanowania praw człowieka;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych), (Dz.U. L 277 z 27.10.2022, s. 1).

⁽²⁾ Rada Europy, „Decriminalisation of defamation: Council of Europe guidance on proportionality of laws and conformity with human rights” [Depenalizacja zniesławienia: wytyczne Rady Europy dotyczące proporcjonalności przepisów i zgodności z prawami człowieka], 13 lipca 2018 r.

23. z zadowoleniem przyjmuje działania mające na celu szerzenie wiedzy na temat pełnego zakresu unijnych i innych mechanizmów i narzędzi ochrony międzynarodowej, które można pilnie wdrożyć w celu wsparcia zagrożonych dziennikarzy i które są już dostępne dla pracowników UE i ONZ, organizacji zajmujących się ochroną dziennikarzy i organizacji społeczeństwa obywatelskiego; jest zdania, że UE może zwiększyć swoją obecność, jeśli chodzi o ochronę dziennikarzy za granicą, poprzez pracę swoich delegatur, zarówno dzięki bezpośredniej współpracy z dziennikarzami, jak i strategiom komunikacyjnym, dbając o to, aby były one znane dziennikarzom i by mieli oni do nich dostęp również na obszarach oddalonych, a także poprzez wspieranie i promowanie istniejących międzynarodowych mechanizmów ostrzegania dziennikarzy znajdujących się w niebezpieczeństwie; wzywa do wzmocnienia tych mechanizmów i narzędzi ochrony z uwzględnieniem aspektu płci oraz do zwiększenia finansowania ze strony UE i państw członkowskich; podkreśla, że w związku z tym ESDZ i delegatury UE muszą dysponować odpowiednimi zasobami finansowymi i kadrowymi;

24. zachęca instytucje UE do promowania umiejętności korzystania z mediów jako narzędzia sprzyjającego szerszemu zrozumieniu przez obywateli i społeczeństwo społecznej roli dziennikarstwa oraz do promowania programów wymiany dla dziennikarzy; apeluje w szczególności o promowanie programów i strategii politycznych ukierunkowanych na poprawę umiejętności korzystania z mediów i rozumienia informacji przez dziennikarzy i podmioty medialne; uważa, że wzmocnienie dziennikarstwa ma zasadnicze znaczenie dla zapobiegania dezinformacji, polaryzacji i przemocy i że może ono ugruntować demokrację przez umożliwienie uczestnictwa w życiu politycznym; podkreśla, że konieczne jest zagwarantowanie dziennikarzom warunków niezbędnych do udziału w otwartej, wolnej i uczciwej debacie publicznej, która jest kluczowym aspektem pomagania społeczeństwu w zwalczaniu dezinformacji, manipulacji informacjami i ingerencji; ponawia apel o włączenie edukacji medialnej do formalnych i pozaformalnych środowisk uczenia się, w tym poprzez programy nauczania, co pozwoli rozwijać umiejętności, zdolności i kompetencje w zakresie korzystania z mediów oraz promować i wspierać krytyczne myślenie; oczekuje w związku z tym, że Komisja dokona śródkresowego przeglądu Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2012–2027; zauważa, że potrzeba zapewnienia wolności mediów powinna być częścią programów partnerstwa UE z państwami trzecimi;

25. domaga się zacieśnienia współpracy między platformami internetowymi, rządami i organami ścigania, aby skutecznie przeciwdziałać rozprzestrzenianiu się przekazów podżegających do nienawiści lub przemocy wobec dziennikarzy i pracowników mediów z uwzględnieniem faktu, że kobiety są szczególnie zagrożone; wskazuje na potrzebę wdrożenia środków mających na celu ochronę dziennikarzy przed przemocą w internecie i przemocą ze względu na płeć w mediach społecznościowych i na innych platformach cyfrowych; wzywa platformy do szybkiego usuwania w internecie komentarzy lub reakcji stanowiących nękanie dziennikarzy, podżegających do przemocy i nienawiści lub zagrażających bezpieczeństwu dziennikarzy; wzywa władze spoza UE do badania i ścigania przypadków nękania i nadużyć w internecie, aby winni byli pociągani do odpowiedzialności;

26. podkreśla, że w ostatnich latach coraz bardziej powszechne są mowa nienawiści i dyskryminacja w mediach, zarówno w internecie, jak i poza nim, a także cyberprzemoc wobec dziennikarzy, co zagraża wolności mediów, wolności wypowiedzi, wolności informacji i pluralizmowi mediów; przypomina, że mowa nienawiści w internecie może prowadzić do przemocy w świecie rzeczywistym i nękania online; podkreśla, że zwłaszcza dziennikarki doświadczają także molestowania seksualnego i przemocy seksualnej oraz dużo częściej niż ich koledzy doświadczają nękania w internecie; wzywa UE i państwa członkowskie, aby wywierały presję polityczną i dyplomatyczną w celu zmiany polityki i praktyk państw spoza UE, by zniechęcać kobiety do kariery dziennikarskiej, a nawet jej zabraniać;

27. wzywa delegatury UE i misje dyplomatyczne państw członkowskich UE do stosowania wytycznych UE w zakresie praw człowieka dotyczących wolności wypowiedzi w internecie i poza nim w zdecydowany, jednolity i spójny sposób, ponieważ chodzi w nich o ochronę dziennikarzy i obronę wolności prasy; zdecydowanie zachęca ESDZ, jej delegatury i państwa członkowskie do podejmowania wszelkich wysiłków na rzecz promowania i wykorzystywania dobrych praktyk i dzielenia się odpowiednimi przykładami, zwłaszcza z urzędnikami UE przed podjęciem przez nich pracy w państwach poza UE; zachęca delegatury UE w państwach spoza UE do angażowania się w kampanie informacyjne mające na celu uświadamianie zagrożeń związanych z fałszywymi informacjami oraz do zapewnienia ogółowi społeczeństwa narzędzi do ich identyfikacji i poszukiwania wiarygodnych źródeł informacji;

28. wzywa Komisję i ESDZ, aby zawsze brały pod uwagę możliwość jawnych działań publicznych wobec cichej dyplomacji w interesie praw człowieka; podkreśla, jak ważne jest dbanie o to, aby społeczeństwo obywatelskie lepiej rozumiało sposób działania delegatur UE w odniesieniu do praktyk dziennikarskich oraz wolności słowa i wypowiedzi; w związku z tym zachęca delegatury UE do wydawania w miarę możliwości większej liczby oświadczeń publicznych, zarówno w sposób prewencyjny, jak i w odpowiedzi na poważne naruszenia lub ograniczenia prawa do wolności opinii i wypowiedzi na świecie, zwłaszcza w przypadku ataków i zatrzymań dziennikarzy w państwach spoza UE;

29. wzywa specjalnego przedstawiciela UE ds. praw człowieka, aby w relacjach z władzami państw spoza UE obrał za jeden ze swoich najważniejszych priorytetów bezpieczeństwo dziennikarzy, pracowników mediów i powiązanego z nimi personelu; uważa, że w tej dziedzinie można uczynić więcej; zdecydowanie domaga się, aby wiceprzewodniczący Komisji / wysoki przedstawiciel do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa zwracał większą uwagę na konkretne przypadki bezprawnego aresztowania i ścigania dziennikarzy oraz ograniczania ich praw, a także na konieczność unikania beczynności w zakresie ochrony dziennikarzy, których życie jest bezpośrednio zagrożone;

30. wzywa ESDZ do opracowania planu reagowania w sytuacjach nagłych, który miałby być realizowany przez delegatury UE z wykorzystaniem szeregu narzędzi ochrony, takich jak wydawanie oświadczeń, reagowanie na publiczne kampanie oszczerstw, koordynowanie monitorowania procesów sądowych, wizyty w więzieniach, odwiedzanie zagrożonych dziennikarzy w domach lub biurach, pilne zgłaszanie spraw władzom, wykorzystywanie dwustronnych dialogów w celu zgłaszania obaw dotyczących wolności prasy, ułatwianie zagrożonym dziennikarzom oraz dziennikarzom po traumatycznych przejściach odpoczynku i wypoczynku, pomoc w tymczasowej relokacji lub ewakuacji, zapewnianie fizycznego wsparcia w skrajnych sytuacjach oraz dążenie do wstawiania się za dziennikarzami i budowania zdolności lokalnych organów ścigania oraz organów sądowych i rządowych do ochrony dziennikarzy, w tym przez domaganie się pełnej odpowiedzialności za naruszanie wolności prasy; apeluje, by zwrócić szczególną uwagę na dziennikarzy przetrzymywanych w charakterze zakładników oraz na ochronę członków rodziny dziennikarzy będących celem ataków; wzywa Komisję i ESDZ do wspierania inicjatyw mających na celu ostrzeganie pracowników mediów o bezpośrednich zagrożeniach w państwach spoza UE szybko i w sposób ukierunkowany oraz do opracowania wytycznych dla dziennikarzy dostosowanych do ich potrzeb; przypomina państwom członkowskim, że wizy humanitarne mogą być wykorzystywane jako mechanizm bezpieczeństwa i ochrony dla zagrożonych dziennikarzy; podkreśla, jak ważne jest wspieranie dziennikarzy narażonych na ryzyko, w tym również poprzez przesiedlenie i wspieranie ich pracy na uchodźstwie, a także kontynuowanie wsparcia dla dziennikarzy uciekających przed sponsorowanymi przez państwo kampaniami cenzury i propagandy poprzez udzielenie im pomocy w celu zmiany terytorium i kontynuowania działalności z bezpiecznego miejsca lub przemieszczenia ich niezależnych mediów poza kraj, w którym przebywają, dzięki czemu nadal będą mogli swobodnie przekazywać relacje i wiarygodne informacje.

31. podkreśla, że ważne jest promowanie – na wszystkich poziomach społeczeństwa i wśród rządów – szkoleń i działań pogłębiających świadomość dotyczących zapobiegania przemocy wobec dziennikarzy, którzy wykonują swoją pracę; wzywa ESDZ do wypracowania ustrukturyzowanego podejścia do kwestii wspierania dziennikarzy stojących w obliczu zagrożeń cyfrowych; wzywa w związku z tym do wzmocnienia zdolności delegatur UE do zajęcia się tą kwestią, w tym poprzez wspieranie dostępu dziennikarzy do szkoleń w celu poszerzenia ich wiedzy w zakresie prewencyjnego bezpieczeństwa cyfrowego i dobrych praktyk; podkreśla potrzebę opracowania planów awaryjnych na wypadek naruszenia bezpieczeństwa cyfrowego w komunikacji i apeluje o zajęcie się psychicznymi skutkami nękania dziennikarzy w internecie; podkreśla, że ważne jest, by wsparcie UE w zakresie rozwoju mediów nie ograniczało się do szkolenia dziennikarzy i pracowników mediów, ale by również umożliwiało nabycie profesjonalnych technicznych narzędzi pracy, jak regularnie postulują niezależni dziennikarze spoza UE;

32. wzywa Komisję i ESDZ do dalszego wzmocnienia wsparcia w zakresie budowania zdolności poprzez wspieranie państw spoza UE w ustanawianiu ram prawnych sprzyjających pluralizmowi mediów, ochronie dziennikarzy, wolności wypowiedzi i wolności informacji w internecie i poza nim, a także apeluje o to, by wszystkie ataki na dziennikarzy były badane i ścigane oraz by wprowadzono odpowiednie mechanizmy ochrony; w związku z tym apeluje do UE o promowanie ciągłego rozwijania kompetencji i umiejętności we wszystkich zawodach mających znaczenie dla ochrony dziennikarzy i innych pracowników mediów w krajach partnerskich, w szczególności wśród pracowników organów ścigania, sędziów i prokuratorów, a także pracowników wszystkich odnośnych organów zaangażowanych w bezpieczeństwo cyfrowe;

33. wzywa ESDZ do zachęcania do wymiany poglądów między organami ścigania a dziennikarzami, aby umożliwić prowadzenie w niezakłócony sposób relacji i innej działalności medialnej dotyczącej protestów bądź manifestacji w krajach z delegaturami UE oraz osiągnąć porozumienie w sprawie praw dziennikarzy;

34. podkreśla, że niezbędne jest zwiększenie wielostronnego zaangażowania i koordynacji w odniesieniu do bezpieczeństwa i skutecznej ochrony dziennikarzy, pracowników mediów i powiązanego z nimi personelu w celu stworzenia kompleksowego podejścia strategicznego obejmującego filary zapobiegania, ochrony i ścigania sprawców; podkreśla, że UE musi dawać dobry przykład oraz utrzymać i wzmocnić swoje zobowiązanie do ochrony dziennikarzy i wolności opinii oraz wolności wypowiedzi, a także do przeciwdziałania bezkarności za przestępstwa wobec dziennikarzy, pracowników mediów i personelu pomocniczego, traktując te kwestie jako jeden ze swoich priorytetów, i w tym celu musi stworzyć sojusz i pracować w porozumieniu z innymi demokracjami i partnerami o podobnych poglądach;

35. wzywa delegatury UE, misje dyplomatyczne państw członkowskich UE i partnerów o podobnych poglądach do zaangażowania się w proaktywne działania informacyjne i wsparcie dla dziennikarzy i niezależnych mediów w państwach spoza UE w celu wspierania ich pracy i warunków pracy, do dokonywania regularnych ocen środowiska wolności prasy w każdym z odnośnych państw, w tym bieżących lub pojawiających się zagrożeń dla dziennikarzy, a także do poszukiwania sposobów wprowadzenia środków, które mogłyby zapobiec nadużyciom, lub środków ochrony, w tym do zapewnienia wyraźnego i widocznego wsparcia moralnego dla zagrożonych dziennikarzy i niezależnych mediów; zaleca utworzenie punktu kontaktowego dla dziennikarzy, w którym mogliby ubiegać się o ochronę i wsparcie i który monitorowałby zjawisko przemocy;

36. wzywa Radę i ESDZ, aby nałożyły ukierunkowane sankcje na podstawie globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijna ustawa Magnickiego) na osoby fizyczne i inne podmioty odpowiedzialne za naruszenia praw człowieka w stosunku do dziennikarzy i pracowników mediów;

37. wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania zrównoważonych środków we wszystkich umowach i w ramach partnerstwa z państwami spoza UE mających na celu ochronę, finansowanie i wspieranie pluralizmu mediów i niezależnego dziennikarstwa; w związku z tym przypomina o centralnym znaczeniu klauzuli dotyczącej praw człowieka w umowach dwustronnych UE oraz apeluje o zwracanie szczególnej uwagi na poważne naruszenia praw dziennikarzy przy uruchamianiu i stosowaniu tej klauzuli; wzywa Komisję i państwa członkowskie do przeznaczenia na ten cel środków finansowych, w tym poprzez zwiększenie finansowania programu tematycznego dotyczącego praw człowieka i demokracji w ramach Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy” (ISWMR);

38. wzywa Komisję i ESDZ do dopilnowania, by lokalne organizacje społeczeństwa obywatelskiego działające na rzecz bezpieczeństwa dziennikarzy i wolności wypowiedzi wiedziały o unijnych programach finansowych i miały do nich dostęp, a w stosownych przypadkach do zachęcania ich do ubiegania się o udział w takich programach i do wspierania ich w tym zakresie, a także do odgrywania wiodącej roli w kształtowaniu i wdrażaniu odpowiednich projektów; podkreśla potrzebę zapewnienia równowagi między finansowaniem przez UE projektów promujących bezpieczeństwo dziennikarzy i wspierających rozwój mediów, zgodnie z programem tematycznym ISWMR dotyczącym praw człowieka i demokracji oraz jego wieloletnim programowaniem orientacyjnym i powiązanymi wskaźnikami; ponawia apel o uproszczenie procedury składania wniosków, aby uczynić ją mniej biurokratyczną;

39. przypomina, że postępy w zakresie wolności mediów i wolności wypowiedzi są kluczową częścią procesu przystąpienia do UE; przypomina, że kraje kandydujące o solidnym i konkurencyjnym środowisku medialnym zwykle szybciej osiągają postępy w negocjacjach w sprawie przystąpienia do UE; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje wsparcie przekazywane za pośrednictwem Europejskiego Funduszu na rzecz Demokracji, uważa jednak, że należy podjąć więcej działań w celu wspierania niezależnego dziennikarstwa na obszarach, na które mają wpływ wrogie podmioty zagraniczne; w związku z tym ponawia swój apel o ustanowienie specjalnego europejskiego funduszu na rzecz mediów demokratycznych w celu wspierania niezależnego dziennikarstwa w krajach objętych procesem rozszerzenia oraz w krajach sąsiadujących z UE i krajach kandydujących;

40. domaga się odpowiednich i trwałych ram prawnych ustanawiających mechanizm ochrony wolnej przestrzeni informacyjnej w oparciu o wzajemność wymogów otwartości; uważa, że wspomniany system ochrony demokratycznej przestrzeni informacyjnej powinien opierać się na dwóch filarach: 1) równym traktowaniu – w odniesieniu do wszystkich mediów audiowizualnych nadających na terytorium UE; 2) wzajemności – otwartość przestrzeni publicznej dla nadawców z UE w państwach spoza UE;

41. uważa, że w zarządzaniu zewnętrznym UE należy w pełni wykorzystać programy, fundusze i inicjatywy unijne, takie jak Kreatywna Europa, plan działania na rzecz mediów i sektora audiowizualnego, monitor pluralizmu mediów, wytyczne UE w zakresie praw człowieka dotyczące wolności wypowiedzi w internecie i poza nim oraz unijny mechanizm ochrony obrońców praw człowieka, co pomoże zapewnić ukierunkowane wsparcie mediom i organizacjom informacyjnym w państwach spoza UE, niezależnie od wypełniania przez organizacje medialne obowiązku dochowania należytej staranności wobec pracujących dla nich dziennikarzy, w szczególności poprzez przestrzeganie pkt 16 zaleceń Rady Europy w sprawie ochrony dziennikarstwa i bezpieczeństwa dziennikarzy i innych podmiotów medialnych⁽³⁾ oraz zalecenia Komisji z 2021 r. w sprawie zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa dziennikarzom oraz wzmocnienia ich pozycji;

42. zdecydowanie zachęca do zwiększenia wsparcia na rzecz programów finansowania, oświadczeń i wydarzeń publicznych mających na celu wzmocnienie monitorowania i mechanizmów ochrony szczebla ONZ oraz regionalnych mechanizmów praw człowieka, w tym Międzypaństwowej Komisji Praw Człowieka, w porozumieniu z dziennikarzami i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego wspierającymi dziennikarzy; z zadowoleniem przyjmuje pracę w zakresie procedur specjalnych ONZ dotyczących reagowania na groźby wobec dziennikarzy, w tym zalecenie specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. promocji i ochrony prawa do wolności wyrażania opinii oraz wolności wypowiedzi dotyczące utworzenia międzynarodowej grupy zadaniowej ds. zapobiegania atakom na dziennikarzy, prowadzenia dochodzeń w sprawie takich ataków i ścigania ich sprawców, a także zalecenie dotyczące m.in. rzeczywistego rozważenia możliwości powołania specjalnego przedstawiciela ONZ ds. ochrony dziennikarzy na całym świecie;

43. z zadowoleniem przyjmuje działalność Partnerstwa na rzecz Informacji i Demokracji, skupiające 50 państw z całego świata, które apeluje o ustanowienie demokratycznych zabezpieczeń w przestrzeni komunikacyjnej i informacyjnej oraz uznaje prawo do wiarygodnych informacji; popiera wdrożenie zaleceń tego partnerstwa;

44. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji i wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.

⁽³⁾ Zalecenie Komitetu Ministrów dla państw członkowskich CM/Rec(2016)4 w sprawie ochrony dziennikarstwa oraz bezpieczeństwa dziennikarzy i innych podmiotów medialnych.